

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.22.245/2017/14.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró,
Magosi Szilvia bíró

Dr.

Az I. rendű felperes: I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe)

A II. rendű felperes: I.rendű felperes nevené (I.rendű felperes címe)

A III. rendű felperes: III.rendű felperes neve (III.rendű felperes címe)

A IV. rendű felperes: IV.rendű felperes neve

Az V. rendű felperes: V.rendű felperes neve

A VI. rendű felperes: VI.rendű felperes neve

A VIII. rendű felperes: VIII.rendű felperes neve

A IX. rendű felperes: IX.rendű felperes neve

A X. rendű felperes: X.rendű felperes neve

A XI. rendű felperes: XI.rendű felperes neve (XI.rendű felperes címe)

A XII. rendű felperes: XII.rendű felperes neve (XII.rendű felperes címe)

A XIII. rendű felperes: XIII.rendű felperes neve

A XIV. rendű felperes: XIV.rendű felperes neve

A XV. rendű felperes: XV.rendű felperes neve

A XVI. rendű felperes: XVI.rendű felperes neve

A XVII. rendű felperes: XVII.rendű felperes neve

A XIX. rendű felperes: XIX.rendű felperes neve

A XX. rendű felperes: XX.rendű felperes neve (XX.rendű felperes címe)

A XXI. rendű felperes: XXI.rendű felperes neve (XXI.rendű felperes címe)

A XXII. rendű felperes: XXII.rendű felperes neve (XXII.rendű felperes címe)

A XXIII. rendű felperes: XXIII.rendű felperes neve

A XXIV. rendű felperes: XXIV.rendű felperes neve

A XXV. rendű felperes: XXV.rendű felperes neve

A XXVII. rendű felperes: XXVI.rendű felperes nevené

A XXVIII. rendű felperes: XXVIII.rendű felperes neve

A XXIX. rendű felperes:

A XXX. rendű felperes: XXX.rendű felperes neve

A XXXI. rendű felperes: XXXI.rendű felperes neve (XXXI.rendű felperes címe)

A XXXII. rendű felperes: XXXII.rendű felperes neve

A XXXIII. rendű felperes: XXXIII.rendű felperes neve (XXXIII.rendű felperes címe)

A XXXIV. rendű felperes: XXXIV.rendű felperes neve

A XXXV. rendű felperes: XXXV.rendű felperes neve (XXXV.rendű felperes címe)

A XXXVI. rendű felperes: XXXVI.rendű felperes neve

Az I., II., VI., XIII., XVI., XVII., XIX-XXI., XXIII-XXV., XXXI., XXXV. és XXXVI. rendű felperes képviselője: Ifj. Dr. Szeszák Ügyvédi Irodát .; ügyintéző: Ifj. Dr. Szeszák Gyulaügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Vaskó Ügyvédi Iroda (fél címe 3; ügyintéző: Dr. Vaskó Lászlóügyvéd)

A per tárgya: kamat megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I., II., VI., XIII., XVI., XVII., XIX., XX., XXI., XXIII., XXIV., XXV., XXXI., XXXV. és XXXVI. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.899/2016/21.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Nyíregyházi Járásbíróság 22.P.21.579/2011/50.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.
- Kötelezi az I., II., VI., XIII., XVI., XVII., XIX., XX., XXI., XXIII., XXIV., XXV., XXXI., XXXV., és XXXVI. rendű felpereseket, hogy egymás közt egyenlő arányban 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 176.800 (százhetvenhatezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- Az alperes jogelődje, a (a továbbiakban: alperes) 2008. november 21. napján cukoripari szerkezetátalakítási támogatáshoz kapcsolódó kérelmet nyújtott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (a továbbiakban: MVH). Az MVH a támogatási kérelmet elfogadta, és 2009. június 16. napján meghozott határozatával 236.661.928 forint támogatást ítelt meg az alperesnek.
- Az alperes a 2007. támogatási évre 2007. május 8. napján egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás iránti kérelmet nyújtott be, ennek az MVH helyt adott, és 51.174.319 forint támogatást ítelt meg a részére. A 2008. támogatási évre 2008. április 28. napján egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás iránti alperesi kérelemre az MVH 61.245.260 forint támogatást ítelt meg.
- Az érdekeltségüket állító személyek bejelentése alapján az MVH utóellenőrzést folytatott le, és hosszadalmas eljárás eredményeként a cukoripari szerkezetátalakítási támogatás tárgyában 2010. december 21. napján meghozott 146/0132/162/15/2008. számú végzésével felszólította az alperest, hogy a végzéshez csatolt melléklet alapján - az egyes gazdasági szereplők esetében végrehajtott korrekciók figyelembevételével - igazolja a támogatás továbbítását vagy az összegek közös célú felhasználását. A kötelezettség teljesítésére harminc munkanap határidőt állapított meg. Felhívta az alperes figyelmét, hogy a nyilatkozattétel elmaradása vagy késedelmes benyújtása esetén a rendelkezésre álló adatok alapján a támogatás arányos részének visszakövetelése mellett dönt. A határozat indokolása szerint a megküldött számviteli adatok alapján megállapította, hogy a különböző gazdasági szereplők mekkora hányadban vettek részt a támogatási alapként megjelölt cukorrépa előállításában. Ezen arányszámok alapján adható meg, hogy az egyes gazdasági szereplőknek mekkora maximális támogatási összeg jár. Az indokolás tartalmazta, hogy amennyiben a korrigált támogatási összegeket az alperes nem továbbítja az adott gazdasági szereplőknek, azokra az alperes nem tarthat igényt.
- Az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás igénybevételével kapcsolatban lefolytatott utóellenőrzést az MVH 2010. december 22. napján meghozott 193/0103/201/22/2008. számú végzésével akként zárta le, hogy felszólította az alperest, hogy harminc munkanapon belül a végzéshez csatolt melléklet alapján igazolja a támogatás továbbítását. Felhívta a figyelmet, hogy az adatszolgáltatás elmaradása vagy késedelmes benyújtása esetén a rendelkezésre álló adatok alapján a támogatás arányos részének visszakövetelése mellett fog dönteni. A határozat indokolása szerint a hivatal megállapította azokat az arányszámokat, amelyek megmutatják, hogy a különböző gazdasági szereplők mekkora hányadban vettek részt a támogatás

alapjául szolgáló cukorrépa mennyiség előállításában. Amennyiben az egyes gazdasági szereplőknek járó támogatási összegeket az alperes nem továbbítja, úgy azok jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősülnek, és kamattal növelten köteles visszafizetni. Annak megállapítása érdekében, hogy történt-e jogosulatlan igénybe vétel, a támogatás szétosztását igazoló bizonylatok megküldése is szükséges.

Az alperes e két végzésben foglaltaknak eleget tett, és a kiutalásokat a megadott határidő alatt teljesítette. Az utóellenőrzést lezáró 146/0132/162/19/2008. és 193/0103/201/37/2008. számú határozatok az eljárást megszüntették, az intézkedésben való jogosulatlan részvételt nem állapítottak meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

Keresetében az I. rendű felperes 486.597 forint, a II. rendű felperes 231.716 forint, a III-IV. rendű felperes 83.173 forint, az V. rendű felperes 79.858 forint, a VI. rendű felperes 217.209 forint, a VII. rendű felperes 22.624 forint, a VIII. rendű felperes 319.182 forint, a IX. rendű felperes 116.203 forint, a X. rendű felperes 444.547 forint, a XI. rendű felperes 231.361 forint, a XII. rendű felperes 359.719 forint, a XIII. rendű felperes 112.526 forint, a XIV. rendű felperes 63.831 forint, a XV. rendű felperes 133.343 forint, a XVI. rendű felperes 203.610 forint, a XVII. rendű felperes 220.779 forint, a XVIII. rendű felperes 58.213 forint, a XIX. rendű felperes 57.844 forint, a XX. rendű felperes 156.824 forint, a XXI. rendű felperes 491.682 forint, a XXII. rendű felperes 346.753 forint, a XXIII. rendű felperes 115.683 forint, a XXIV. rendű felperes 55.975 forint, a XXV. rendű felperes 173.379 forint, a XXVI. rendű felperes 45.307 forint, a XXVII. rendű felperes 126.705 forint, a XXVIII. rendű felperes 57.913 forint, a XXIX. rendű felperes 324.303 forint, a XXX. rendű felperes 112.419 forint, a XXXI. rendű felperes 167.737 forint, a XXXII. rendű felperes 115.585 forint, a XXXIII. rendű felperes 173.379 forint, a XXXIV. rendű felperes 173.238 forint, a XXXV. rendű felperes 116.203 forint, a XXXVI. rendű felperes 229.055 forint összesített követelés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Keresetük azon alapult, hogy az alperessel szövetkezeti integrátori minőségében álltak termelői jogviszonyban, és integrált cukorrépa termesztést folytattak. Az alperes a 2007. évi területalapú támogatást csak részben, a 2008. és 2009. évre járóat egyáltalán nem fizette ki. Ezzel megsértette az egységes területalapú támogatási rendszer alapján támogatásra jogosult mezőgazdasági termelőknek nyújtott elkülönített cukortámogatásról szóló 48/2006. (VI. 22.) FVM rendelet 5. § (6) bekezdését, a cukoripar szerkezetátalakítási támogatásának egyes kérdéseiről szóló, módosított 80/2006. (XI. 23.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdését. A MVH panaszbejelentések alapján 2007. és 2008. évre utóellenőrzési döntésfelülvizsgálati eljárást folytatott. Az Intervenciós Intézkedések Igazgatósága 2010. december 21. napján meghozott 146/132/162/15/2008. számú végzésében kötelezte az alperest, hogy a cukoripari szerkezetátalakítási támogatás továbbítását a gazdasági szereplők, köztük a felperesek felé harminc napon belül igazolja. Az alperes a támogatások tőkeösszegét 2010. január-február hónapban két kivétellel részükre megfizette. A cukoripari szerkezetátalakítási támogatás tőkeösszege után 2009. július 17. napjától, a területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás tárgyában a 2007. évi összeg után 2008. május 9. napjától, a 2008. évi összeg után 2009. április 22. napjától, a 2009. évre járó összeg után 2010. június 13. napjától a felpereseket a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat illeti meg, amit az alperes felhívás ellenére nem fizetett meg arra hivatkozva, hogy a közigazgatási hatóság által meghatározott teljesítési határidőn belül teljesített. Ezzel szemben a tény az, hogy az alperes a támogatásokat úgy igényelte, hogy az annak alapjául szolgáló teljes terménymennyiséget saját termesztésűnek jelentette be. A hatósági felülvizsgálat eredményeként meghozott határozatok alapján a jogszabály szerinti kifizetési határidőtől a tényleges kifizetésig a felpereseknek járó támogatási összeget az alperes használta, ezért az utóbb módosítottak szerint az alperes egyenértéki kamat megfizetésére köteles.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A keresetben megjelölt közigazgatási határozatok tekintetében a régi Pp. 4. § (1) bekezdésére hivatkozott. A vonatkozó szabályok szerint nem minősült integrátornak, és a felperesek sem cukorrépa termelőnek, ennek ellenkezőjét a felpereseknek kell bizonyítaniuk. A támogatási kérelmeket termelőként nyújtotta be. Állította, hogy a perrel érintett időszakban az általa leadott cukorrépát ő termelte, ahhoz a vetőmagot megvásárolta, végezte a műveléssel kapcsolatos munkákat mégpedig az általa bérelt, illetve részére használatba adott földeken. A betakarítást is ő végezte, és a terményt saját jogán mint termelő szállította a cukorgyárba, mert annak egész megtermelt mennyisége a tulajdonát képezte (rég. Ptk. 125. § (1) bekezdés). Álláspontja szerint a felpereseket nem illette meg sem a cukoripari szerkezetátalakítási támogatási összeg mint tőke, sem az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó cukortámogatás tőkeösszege. Nem volt olyan MVH határozat (végzés), ami arra kötelezte volna, hogy az ügyben érintett támogatási összegeket a felpereseknek megfizesse. A felperesek a támogatás összegéhez jogalap nélkül jutottak, őket késedelmi kamat sem illeti meg. A fizetést ennek ellenére a közigazgatási határozat szerinti időben teljesítette, ezért sem illeti meg a felpereseket késedelmi kamat. A jogalapon túl az érvényesítettösszeget is vitatta.

Az első- és másodfokú ítélet

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizesse meg az alperesnek személyenként 12.700-12.700 forint ügyvédi munkadíj perköltséget. A VII. rendű felperest 13.600 forint, a X. rendű felperest 21.600 forint, a XVIII. rendű felperest 10.000 forint, a XIX. rendű felperest 10.000 forint, a XXVIII. rendű felperest 10.000 forint, a XXIX. rendű felperest 19.500 forint, a XXXIV. rendű felperest 10.400 forint, a XXXV. rendű felperest 10.000 forint és a XXXVI. rendű felperest 13.700 forint eljárási illeték külön felhívásra az állam javára történő megfizetésére kötelezte.

Indokolásában hangsúlyozta, a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség előfeltétele a késedelem bekövetkezése. A késedelem fogalmi eleme, hogy egy adott személyt kötelezettség terhelen egy másik személlyel szemben valamilyen szolgáltatás nyújtására. A késedelem bekövetkezése az ilyen kötelezettség teljesítési határidejéhez képest vizsgálható. Szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettség keletkezhet szerződésből, szerződésen kívüli kötelelem-keletkeztető tényből vagy hatósági határozat alapján. A felek között nem volt olyan szerződéses kapcsolat, amelyben az alperes a különböző támogatási összegek egyes felperesek részére kifizetésre kötelezte volna magát, és a felek jogvitájának elbírálásánál a szerződésen kívüli tényállások a kereset ténybeli alapja szerint nem jöhettek számításba. Sem szerződéses, sem szerződésen kívüli jogcímre nem volt hivatkozás.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2003. évi LXXIII. törvény, illetve a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény, a 48/2006. (VI. 22.) FVM rendelet és a 80/2006. (XI. 23.) FVM rendelet az irányadó. Az MVH határozatait következetesen ezekre a jogszabályokra hivatkoztak.

A mezőgazdasági támogatások igénybevitelére vonatkozó eljárás sajátos közigazgatási eljárás. A támogatás anyagi jogi feltételeivel rendelkezés önmagában nem hoz létre jogosultságot, szükséges az is, hogy erről a hivatal alakszerű érdemi határozatban döntsön. Az elsőfokú bíróság idézte a 2003. évi LXXIII. törvény 12. § (1), 15. § (1), 16. § (4) bekezdését megállapítva, hogy lényegében hasonló szabályokat tartalmaznak a 2007. évi XVII. törvény rendelkezései is. Az egyes támogatásokra vonatkozó anyagi jogszabályok különös rendelkezései vonatkoznak az integrátor-integrált termelési kapcsolatokra. Az alperes a támogatást minden esetben a saját nevében és nem

mint integrátor igényelte. Fel sem merült, hogy az alperes e téren megtévesztő módon járt volna el. A kérelmeknek megfelelően a támogatások nyújtásáról szóló határozatok is az alperes nevére és nem mint integrátor javára szólnak.

A felek közötti polgári perben közigazgatási eljárásra tartozó kérdések nem dönthetők el, ilyen kérdések vizsgálatára nincs mód. Nincs lehetőség arra, hogy a polgári peren belül egy kvázi „árnyék” közigazgatási eljárást folytasson le a bíróság arra, hogy az alperes és a felperesek között fennállt-e az integrátor-integrált gazdasági kapcsolat, és hogy a cukoripari szerkezetátalakítási támogatás, illetve az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatások ebbe a körbe tartoztak-e. Csak azt lehetett vizsgálni, hogy van-e közigazgatási határozat vagy nincs. A felperesek és az alperes arra vonatkozó érvei, hogy fennállt-e az integrátori kapcsolat, e perben lényegtelenek. Nem értékelhető az sem, hogy az alperes miért fizette ki a volt elnöke ügyvezetése alatt működő kft. részére a kamatot. Általában mindenféle, az állam által nyújtott támogatásra irányadó, hogy az ilyen támogatás az állam és a támogatott személy között hoz létre jogviszonyt. Ha egy személy tévesen jut támogatáshoz, az állam felé keletkezik visszafizetési kötelezettsége. Tehát sem szerződéses, sem szerződésen kívüli egyéb kötelmi alapon nem volt olyan tény, amire alapozható lenne az alperesnek a felperesekkel szemben a cukoripari szerkezetátalakítási, illetve egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatások szerinti támogatási összegek megfizetésére vonatkozó kötelezettsége. Nincs olyan jogerős érdemi közigazgatási határozat sem, ami az alperes terhére ilyen kötelmet megalapozna.

Az alperes állítása volt, hogy a felpereseket a részükre kifizetett tőkeösszeg sem illeti meg, azonban az elsőfokú bíróság szerint a pert nem ezen az alapon kellett elbírálni. Mivel kötelmet megalapozó jogi tény nincs, az alperes teljesítése mögött csak a saját akaratelhatározása mutatható ki. Az alperes terhére késedelem nem állapítható meg, emiatt késedelmi kamat fizetésére sem kötelezhető.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntését jogkérdésnek minősítette, ezért az alperes többféle bizonyítási indítványának teljesítését szükségtelennek tartotta. A felpereseknek az MVH-val szembeni esetleges kamatigénye és a jelen perben érvényesített igénye az elsőfokú bíróság szerint semmilyen formában nem tartozik össze, és ugyanez vonatkozik a hivatal által az alperessel szemben kilátásba helyezett mulasztási bírság kérdésére is. Közigazgatási határozat megtámadása iránti per eredményének a jelen per érdemére nem lehet közvetlen kihatása, mert ez idő szerint az alperessel szemben nincs marasztaló közigazgatási határozat.

Az ítélettel szemben az I-VI., VIII., IX., XIII-XVII., XIX-XXV., XXVII-XXVIII., XXX-XXXII, XXXIV-XXXVI. rendű felperesek fellebbeztek.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének az I-VI., VIII., IX., XIII-XVII., XIX-XXV., XXVII-XXVIII., XXX-XXXII., XXXIV-XXXVI. rendű felperesek fellebbezésével támadott részét a perköltség és az eljárási illeték fizetése körében részben megváltoztatta. Egyebekben az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta.

A fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (1), (2), 213. § (1) bekezdése, 215. §-a és a 253. § (3) bekezdése alapulvételével vizsgálta. A bírói gyakorlatot egységesnek tekintette abban, hogy a kereseti (vizontkereseti) kérelmen való túlterjeszkedés tilalma a jogalap (jogcím) vonatkozásában nem, hanem csak az összecszerűség (mennység) tárgyában minősül feltétlennek. A jogcím helytelen megnevezése miatt a keresetet (vizontkeresetet) nem lehet elutasítani akkor, ha a követelést támasztó fél által előadott tények valósnak bizonyulnak, és ezek a kereseti (vizontkereseti) kérelmet megalapozzák. A kereseti kérelemhez és a felek jognyilatkozataihoz való kötöttség elve nem jelent egyúttal jogcímhez való kötöttséget is.

Az elsőfokú bíróság a felperesek követelését lejárt késedelmi kamatigénynak minősítette, és azt érdemben ekként bírálta el. Az elsőfokú bíróság a jogi minősítés körében téves álláspontot foglalt el. A

felperesek az általuk követelt összeget nem lejárt késedelmi kamat címén érvényesítették, hanem a ki nem fizetett kamat iránti igényeiket jogalap nélküli birtoklás címén terjesztették elő, vagyis úgynevezett egyenértéki kamatot érvényesítettek.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást elfogadta az ítékezés alapjául. Pénztartozásnak az a kötelelem minősül, amelynek tárgya pénz szolgáltatása (rég. Ptk. 231. §). A kamat a pénz használatának ellenértéke, ami lehet ügyleti vagy késedelmi kamat. A rég. Ptk. 232. §-a az ügyleti és az egyenértéki kamatra vonatkozó rendelkezéseket nevesítette, míg a késedelmi kamat szabályait a 301-301/A. § tartalmazza. A dolog és pénz használati díjának (egyenértéki kamatának) jogalapja az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4., 9. és 10. pontja. Az egyenértéki kamatnak a jogalap nélküli birtoklás, az elszámolásnak a jogalap nélküli gazdagodás az alapja. A kamat, illetve a használati díj nem részei a visszatérítendő pénz-, illetve dologszolgáltatásnak, hanem ezek az eredeti állapot helyreállítása körén kívül eső olyan járulékos igények, amelyek a visszatérítendő pénz-, illetve dologszolgáltatás adott időtartamon keresztül történt birtoklásán és használatán mint többlettényállási elemek alapulnak. A használati díj a teljesített dologszolgáltatás másik fél által történő birtoklásának és használatának az ellenértéke, a kamat pedig ilyen értelemben szintén nem más, mint a visszajáró pénzzolgáltatás használati díja. Egyenértéki kamat terheli azt, aki a szerződés érvénytelensége esetén a másik félnek visszajáró szolgáltatás birtokában van.

A felperesek a köztük és az alperes között a perbeli időszakban fennállott állítólagos jogviszonyt integrációs vagy „integrációszerű” jogviszonynak, az alperes tevőleges részvételét pedig integrátori tevékenységnek minősítették. Ezt az álláspontjukat azonban kétséget kizáró módon sem az általuk szolgáltatott, a fellebbezésükben is hivatkozott okirati bizonyítékok tartalma, sem a peres iratokhoz csatolt közigazgatási iratok, az elsőfokú eljárásban lefolytatott tanúbizonyítás nem támasztotta alá. A becsatolt szerződések nem cukorrépa termesztésére vonatkoznak. Önmagában az a tény, hogy a perbeli időszakot megelőzően az alperest integrátorként nyilvántartásba vették, még nem ad alapot a felperesek által állított szerződéses jogviszony létrejöttének megállapítására. Jelen esetben az alperes a támogatást minden esetben a saját nevében és nem integrátorként igényelte. A támogatások nyújtására vonatkozó határozatok is az alperes nevére nem mint integrátor javára szóltak. A hatóságok a későbbiekben a döntésfelülvizsgálati eljárásokban sem hoztak olyan határozatot, amelyben a támogatási összegek továbbutalására, kifizetésére kötelezték volna az alperest, egyedül a 146/0132/162/2008. számú határozatot kiegészítő 146/0132/8/2008. számú határozat tartalmazott ilyen rendelkezést, azonban ezt a határozatot fellebbezés folytán a másodfokú hatóság megsemmisítette.

Szerződéses kötelmi alapon nem áll fenn olyan bizonyított tény, amelyre alapozható lenne az alperesi jogelődnek a felperesekkel szemben a cukoripari szerkezetátalakítási támogatás, illetve az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatások egyes részösszegeinek megfizetésére vonatkozó kötelezettsége. Nincs olyan jogerős érdemi közigazgatási határozat sem, ami az alperes terhére ilyen kötelmet megalapozna. Az alperes terhére a felpereseket illető pénzek jogalap nélküli birtoklásának ténye nem állapítható meg, ezért egyenértéki kamat fizetésére sem kötelezhető.

Az alperes integrátori minőségének megállapíthatósága nem lehetséges, a polgári perben közigazgatási eljárásra tartozó kérdések nem dönthetők el.

A felperesek egyenértéki kamat követelése azért is alaptalan, mert az alperes ezzel összefüggő magatartása annak alapján ítéltető meg, hogy a perbeli időben a 2003. évi LXXII., illetve a 2007. évi XVII. törvény reá vonatkozó szabályait, valamint az ezekhez kapcsolódó 48/2006. (VI. 22.), illetve 80/2006. (XI. 23.) FVM rendelet szabályait betartotta-e, amikor úgy döntött, hogy a javára megállapított és részére folyósított egyes támogatásokból annak folyósítását követő tizenöt napon belül a felperesek részére nem továbbít részösszegeket. Az alperes magatartása nem ragadható ki a jogszabályi környezetből.

Helytállónak minősítette az alperes nyilatkozatát, hogy az esetlegesen jogosulatlanul felvett támogatási

részösszegek visszavonásáról/visszafizetéséről a hatóságnak a közigazgatási eljárás szabályai alapján kellett volna intézkednie. Ennek elmulasztása, ha jogsértő módon történt, akkor e jogviszony szabályainak megsértését jelentette, aminek jogkövetkezménye a közigazgatási eljárás során tanúsított esetleges jogsértő magatartásért fennálló felelősség szabályai szerint ítéltető meg. A döntésfelülvizsgálati eljárásokban hozott végzések rendelkező részének és indokolásának együttes értelmezéséből a másodfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy az egyes támogatások részösszegeinek a harmadik személyek részére történő továbbfizetése az esetleges visszavonásról/visszafizetésről rendelkezés teljesítésének számít. Az alperes a közte és a támogatók között fennállott közigazgatási jogviszony keretei között a visszafizetési kötelezettségét teljesítette, amikor a hatóság kimutatása szerinti támogatási részösszegek felperesek részére való továbbfizetéséről döntött. Az egyes támogatási részösszegek késedelmes továbbfizetése kapcsán a hatóság a döntésfelülvizsgálati eljárások megszűnéséig semmilyen érdemi döntést nem hozott. A hatóság a döntésfelülvizsgálati eljárások megszüntetéséről rendelkező végzései ellen jogorvoslatot biztosított. E végzésekről a felperesek is értesültek, ennek ellenére mint ügyfelek elmulasztották joguk érvényesítését a közigazgatási eljárás szabályai szerint, bár ennek a másodfokú bíróság nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget.

Részletesen foglalkozott a fellebbezésben támadott perköltség és eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezésekkel. A perköltségnek az érdekeltség arányában történő felosztását látta indokoltnak, az érdekeltség arányát pedig az határozta meg, milyen mértékű volt az egyes felperesek kereseti igénye.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

Az I., II., VI., XIII., XVI., XVII., XIX., XX., XXI., XXIII., XXIV., XXV., XXXI., XXXV. és XXXVI. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérték. Álláspontjuk szerint a régi Pp. 275. § (5) bekezdésébe ütközik a jogerős ítélet azon megállapítása, hogy az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, az alperes által mindvégig vitatott integrátori minőségének megállapítása nem lehetséges, a polgári perben közigazgatási eljárásra tartozó kérdések nem dönthetők el, ilyen kérdések vizsgálatának nincs helye. A Kúria a hatályon kívül helyező végzésében az új eljárásra kötelező utasítást adott, amit a másodfokú bíróság nem tartott be. Ha az alperes integrátori minőségének megállapítása nem lehetséges, jelen polgári perben a közigazgatási eljárásra tartozó kérdések nem dönthetők el, kérdés, milyen alapon állapította meg a másodfokú bíróság a felek közötti jogviszony hiányát. Álláspontjuk szerint a felek között az integrátor-integrált jogviszony kétséget kizáró módon megállapítható. A másodfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy szerződéses kötelmi alapon nem áll fenn olyan bizonyított jogi tény, amire alapozható lenne az alperesnek a felperesekkel szemben a cukoripari szerkezetátalakítási támogatás, illetve az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatások egyes részösszegeinek megfizetésére vonatkozó kötelezettsége. Téves az is, hogy nincs olyan jogerős érdemi közigazgatási határozat, ami az alperes terhére ilyen kötelmet megalapozhatna. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a határozatot, ami az alperest integrátorként bejegyezte, a csatolt integrációs szerződéseket, az alperes 4/2006. és 3/2007. számú közgyűlési határozatait. Mindezekből kétséget kizáró módon megállapítható, hogy az alperes elnökének tudomása volt arról, hogy a haszonbérbeadók és az alperes között integrációs szerződések jöttek létre annál is inkább, mivel a szerződések megkötésére az alperes nevében neki volt joga. Hivatkoztak az MVH határozataira, az alperes által a területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás kifizetéséről szóló 2007. április 11. napján kelt igazolásra, M. T. tanúvallomására, a Megyei Bíróság . számú perében megkötött jogerős egyezsége, a csatolt felvásárlási jegyekre, és ezek alapján állították, hogy a felek között kötelmet megalapozó jogi tény

állt fenn, az alperes teljesítése mögött nem csak a saját akaratelhatározása mutatható ki. A súlyos jogkövetkezmények kilátásba helyezése miatt fizette ki a részükre a támogatási összegeket. A Törvényszék számú ítéletére is hivatkoztak, és előadták, hogy bár más hatóság vagy bíróság határozata a bíróságot nem köti, de az ott írtak a szabad bizonyítás elve alapján bizonyítékként felhasználhatók. Az a tény, hogy a perbeli támogatásokat az alperes nem követelte vissza, és a támogatásokat a perbeli éveket követően is továbbította nekik, e körbe tartozik. A 48/2006. (VI. 22.) FVM rendelet 5. § (6), (7) bekezdése, illetve a 69/2008. (V. 24.) FVM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján az alperes köteles lett volna a támogatási összegeket tizenöt napon belül továbbítani, és mert ennek nem tett eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vettnek minősült, amit az MVH részére köteles volt visszafizetni. A támogatási összegekre a felperesek voltak jogosultak, egyébként azt az alperes nem fizette volna ki. A másodfokú bíróságnak az erre vonatkozó kötelezettsége körében részletes indokolást kellett volna adnia arra, miért nem fogadta el az általuk előterjesztett bizonyítékokat. E körben nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, ezért sérült a régi Pp. 2. § (1) bekezdése, 206. § (1) bekezdése és a 221. § (1) bekezdése is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyes tényállást állapított meg, és abból helyes jogi következtetést vont le, ítélete nem jogszabálysértő. A felperesek késedelmi kamat címén terjesztették elő az igényüket. Az elsőfokú bíróság ezen a címen a keresetüket teljes egészében elutasította. Helytállóan állapította meg, hogy a felek között nem jött létre olyan szerződéses kapcsolat, amelyben a különböző támogatási összegek egyes felperesek részére történő kifizetésére kötelezte volna magát. A támogatás iránti kérelemnek megfelelően a támogatások nyújtására vonatkozó határozatok is az ő nevére, de nem mint integrátor javára szóltak. Az ezzel ellentétes felperesi tényállítás iratellenes. A megismételt másodfokú eljárásban a felperesek már egyenértéki kamat megtérítése iránti igényt terjesztettek elő, és a másodfokú bíróság e kamatkövetelés megalapozottságára folytatta le az eljárást, bírálta el a módosított keresetet. Ennek indokát az ítélet teljes terjedelmében tartalmazza. A felülvizsgálati kérelemből nem állapítható meg, hogy a jogerős ítélet a régi Pp. 2. § (1) bekezdését mely okból és milyen módon sértette meg. A felperesek a másodfokú bíróság mérlegelési jogkörben meghozott azon döntését is támadják, amely a bizonyítékok egybevetésével és a bizonyítékok összességében való értékelésével kapcsolatos. Ez a bírói mérlegelés nem minősül kirívóan okszerűtlennek, ezért a régi Pp. 206. § (1) bekezdését sem sérti. A régi Pp. 221. § (1) bekezdésébe sem ütközik az ítélet, hiszen indokolásában részletesen kifejtette a megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, és az ítélet tartalmazza azokat a jogszabályokat is, amelyekben a döntés alapult. Ugyancsak tartalmazza azokat a körülményeket, amelyeket a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak tekintett, így azt is, hogy a felperesek által hivatkozott tény, miszerint az alperes integrátornak minősülne, miért nem találta bizonyítottnak. Nem sértette meg a jogerős ítélet a régi Pp. 275. § (5) bekezdését. A Kúria korábbi hatályon kívül helyező végzése az új eljárás lefolytatására kötelező utasítást adott, miszerint a másodfokú bíróság polgári jogi jogviszonyból eredő vitaként a felpereseknek az egyenértéki kamatigényével kapcsolatos keresetét bírálja el. A Kúria határozatának az a megállapítása, miszerint a másodfokú hatóság a támogatást megállapító és a támogatási összegek kiutalásáról rendelkező elsőfokú határozatot megsemmisítette, nem minősül ítélt dolognak. Bizonyította, hogy a perbeli támogatási összegek birtoklásának jogcíme az MVH támogatással kapcsolatos kérelem elbírálásáról szóló határozata. A másodfokú bíróság nem állapította meg a felek közötti integrátori jogviszony hiányát, hanem azt állapította meg, hogy az alperes nem integrátorként igényelt támogatásokat, és nem integrátorként kapta meg azokat. Abból a körülményből, hogy őt a megyei földművelésügyi hivatal integrátorként regisztrálta, még nem következik, hogy az általa végzett minden tevékenységét ebben a minőségben látja el. A felperesek nem csatoltak olyan szerződést, szerződéseket, amelyek arra vonatkoztak volna, hogy mint integráltak integrációs szerződés

keretében termeltek volna az alperes mint integrátor részére cukorrépát a perbeli időszakban. Mindvégig hangsúlyozta, hogy az MVH felé való visszafizetési kötelezettségének eleget tett azzal, hogy az MVH felhatalmazásával az ügybeli támogatásokat a felperesek részére utalta önként, arra kötelező határozat nélkül.

A Kúria döntése és jogi indokai

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a régi Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy az eljárási szabályok megsértésének eredményeként jutott arra a következtetésre, miszerint a felpereseket az általuk érvényesített követelés nem illeti meg. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

Elöljáróban - mert mind a felülvizsgálati kérelem, mind az ellenkérelem hivatkozott a Kúria 2016. április 20. napján meghozott Pfv.V.20.387/2015/7. számú, a jogerős permegszüntető végzést hatályon kívül helyező és a másodfokú bíróságot az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezés érdemi elbírálására utasító végzésére - rámutat, ez a végzés a régi Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti ítélt dolgot nem eredményezett. E végzés annyiban volt kötelező a másodfokú bíróságra, hogy a felek jogvitája nem közigazgatási jellegű, hanem polgári jogi jogcímen alapul. Önmagában, hogy egy polgári természetű igény elbírálása során közigazgatási szabályokat is alkalmazni kell, nem jár azzal a következménnyel, hogy a bírói úton való jogérvényesítésre nincs lehetőség. A másodfokú bíróságnak a keresetről érdemben kellett döntenie. A Kúria e végzése az ügy érdeméről nem döntött, a kereseti tényállításokról nem foglalt állást. A régi Pp. 275. § (5) bekezdése szerinti utasításnak az minősült, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésről érdemi döntést hozzon. A megismételt eljárásban ez megtörtént, így a régi Pp. 275. § (5) bekezdését a jogerős ítélet nem sérti.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakra tekintettel viszont a Kúria arra is rámutat, hogy a jelen felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet és nem a Kúria korábbi, a permegszüntetés tárgyában hozott végzése volt.

A per során végig és a felülvizsgálati kérelmen is átvonuló problémafelvetés volt a felperesek és az alperes közötti integráltak-integrátor jellegű kapcsolat fennállta és ennek következményei. A jogerős ítélet azonban helyesen állapította meg, hogy e tárgyban nem kellett állást foglalni, mert ez valóban közigazgatási eljárásra tartozó kérdés.

A polgári perben a tényállás keretében annak volt jelentősége, hogy az adott támogatásokat az alperes milyen minőségben kérte, azokat a hatóság ennek alapján miként bírálta el. Az alperes valamennyi kérelmet saját nevében és nem integrátorként nyújtotta be, azokat a hivatal ekként bírálta el, és ítélte meg a támogatást az alperesnek. A határozatok alapján a támogatási összegek az alperest illették meg.

A megismételt másodfokú eljárásban a felperesek a követelésüket már nem késedelmi, hanem egyenértéki kamatként érvényesítették, és a felperesi igényt a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság is ekként bírálta el, vagyis a felperesek keresetéről döntött. E körben annak volt jelentősége, hogy a támogatási összegek jogalap nélkül kerültek-e az alpereshez, illetve a felpereseknek a támogatást megítélő határozatok alapján volt-e arra jogcímük, hogy azok arányos részét a folyósítást követő tizenöt nap után megkapják. Ennek bizonyítása a felpereseket terhelte. A felperesek a bizonyítási kötelezettségüknek (rég. Pp. 164. § (1) bekezdés) nem tudtak eleget tenni, erre a felülvizsgálati kérelmükben hivatkozott iratok alkalmatlanok voltak. Mivel az alperes saját nevére benyújtott kérelmére a hivatal a támogatásokat az alperes javára állapította meg, a támogatási összegeket az alperes nem jogalap nélkül birtokolta. A birtoklás jogalapja az alperes javára a támogatást megállapító határozat volt. Az utóellenőrzési eljárásokban meghozott 2010. decemberi határozatokig nem volt olyan döntés, hatósági határozat, ami szerint az alperes által felvett

támogatás nem őt, hanem a felpereseket illette meg, mégpedig konkrét összegben, megjelölt időponttól kezdődően. Ebből következően a felperesek a 2010. decemberi határozatok kézbesítésétől számított harminc napos határidőt megelőző időszakra a támogatási összegekre való jogosultságukat nem tudták bizonyítani. A jogerős ítélet tényállás-megállapítása nem sértette a régi Pp. 206. § (1) bekezdését.

A jogerős ítélet a felperesek módosított keresete szerinti egyenértéki kamatra való jogosultságot bírálta el. Önmagában az, hogy a keresetet nem találta megalapozottnak, nem jelenti a régi Pp. 2. § (1) bekezdése, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. A jogerős ítélet tartalmazza a döntés alapjául szolgáló releváns tényállást, a döntés jogi indokait, vagyis megfelelt a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének.

Záró rész

A jogerős ítélet nem volt jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A perköltségről szóló rendelkezés a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), 4/A. § (1) bekezdésén alapult. Mivel a Kúria döntése a felperesek követelésének jogalapjáról foglalt állást, ezért rendelkezett akként, hogy a felperesek az alperest megillető perköltséget egymás között egyenlő arányban köteles megtéríteni.

Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2019. március 27.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró